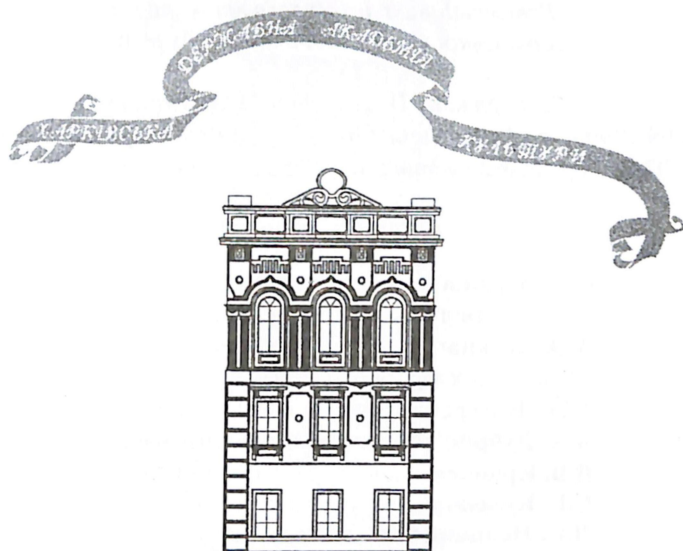

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ

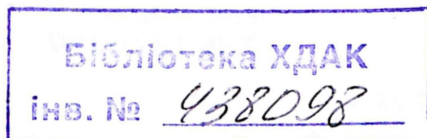

ВІСНИК

Харківської державної академії культури

Випуск 3

Збірник наукових праць

Харків- ХДАК-2000

- централизації: Учеб. пособие. - Х., 1981. - 60 с.
13. Фридьєва Н.Я. До питання про бібліотекознавство як науку // *Бібліотекознавство та бібліогр.* - 1971. - Вип. 11. - С. 15-23.
 14. Фридьєва Н.Я. Жизнь для просвещения народа: (О деятельности Х.Д. Алчевской). - М., 1963. - 100 с.
 15. Фридьєва Н.Я., Балака Д.А. Изучение читателей: (Опыт методики) / Под ред. М.А. Смушковой.-2-е изд., доп. и перераб. - М.;Л.: Долой неграмотность, 1928. - 58 с.
 16. Фридьєва Н.Я. Подготовка библиотечных кадров на Украине // *Красный библиотечарь.* - 1930. - № 10. - С. 42-45.
 17. Фридьєва Н.Я. Публичная, общественная и бесплатные народные библиотеки г. Харькова до 1917 г. ...Автореф. дис. ...канд. пед. наук.-Х., 1954. - 15 с.
 18. Хропач А.Н. Библиотечная интеграция / ХБО. - Х., 1991. - 36 с.
 19. Хропач А.Н. Организация библиотечного обслуживания трудовых коллективов / ХБО. - Х., 1991. - 76 с.
 20. Хропач А.Н. Основы организации библиотечного дела: Материалы по курсу. - Х., 1991. - 132 с.

Надійшла до редколегії 24.04.2000 р.

УДК 378.602(477.54)

Н.Ф. КОЛОСОВА
І.С. ТРУШЕВСЬКА

БІБЛІОГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ У ХАРКІВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

Висвітлено історію однієї з провідних спеціальних кафедр Харківської державної академії культури – кафедри бібліографознавства, яка значною мірою сприяла розвиткові бібліографічної культури в Україні

Харківська державна академія культури пройшла довгий, багатий подіями шлях, виростила не одну генерацію висококваліфікованих бібліотечних працівників, сприяла формуванню інформаційної і, насамперед, бібліографічної культури суспільства, зростанню професійно орієнтованих спеціалістів, які зумовили неабиякі досягнення України на ниві наукової, інженерно-технічної, соціогуманітарної думки.

Розпочався цей шлях у 1925 році у Харківському інституті народної освіти, де була започаткована підготовка бібліотечних працівників. Цей

навчальний заклад, реформований у Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУКО), в 1931 р. організував аспірантуру для підготовки наукових кадрів з трьох спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей, бібліографія. У 1932-1935 рр. аспірантом зі спеціальності бібліографії була Є.К. Матвієнко, викладач бібліографічних дисциплін, а з 1935 р. – в. о. доцента кафедри бібліографії. Так розпочалася історія однієї з провідних спеціальних кафедр інституту, яка значною мірою сприяла розвиткові бібліографічної культури в Україні.

Першим завідувачем кафедри бібліографії у 1935-1937 рр. був доцент Мойсей Маркович Фельдштейн, що викладав курс загальної бібліографії. Обіймаючи посаду декана бібліотечного факультету з 1931 р., М.М. Фельдштейн одночасно у 1931-1934 рр. був редактором журналу Бібліотека у соціалістичному будівництві, у 1933-1934 рр. - начальником сектора Наркомосу України, а з 1934 р. – директором Книжкової палати УРСР.

Кафедра бібліографії Українського бібліотечного інституту (з 1935 р.) була невеликою, у 1937-1939 рр. обов'язки завідувача виконувала Є.К. Матвієнко.

З серпня 1939 р. наказом Комітету зі справ вищої школи при Раднаркомі СРСР був затверджений Статут Харківського державного бібліотечного інституту, який перебував у системі Наркомосу УРСР. У цьому документі були визначені завдання ХДБІ як організації, що мала забезпечувати підготовку висококваліфікованих бібліотекарів, бібліографів, бібліотекарів дитячих та юнацьких бібліотек. Відповідно до цих спеціальностей були створені і три факультети.

Проте Велика Вітчизняна війна перервала розпочату діяльність: за постановою № 1093 Раднаркому УРСР і ЦК КП(б)У від 30 червня 1941 р. Про інститути і технікуми м. Харкова і наказом № 16 від 4 серпня 1941 р. Наркомосу УРСР навчання в ХДБІ було тимчасово припинено у зв'язку з передачею приміщення іншим організаціям. ХДБІ евакуювався до Кзил-Орди Казахської РСР, де мав працювати як факультет ХДУ ім. О.М. Горького, проте відсутність бази та викладачів спеціальних дисциплін були причиною тимчасового припинення його діяльності.

Після звільнення Харкова (у 1943 р.) розпочав свою діяльність (в січні 1944 р.) бібліотечний факультет при Харківському педагогічному інституті ім. Г.С. Сковороди. З 1947 р. ХДБІ відновлює свою роботу у складі трьох факультетів, у тому числі факультету бібліографії.

З 1948 р. починає наново створюватись і функціонувати перша і єдина в Україні кафедра бібліографії. Завідувачем її послідовно були М.М. Фельдштейн (1948-1950), К.М. Ісаєва (1951-1952), Є.К. Матвієнко (1952-1954). У ці роки штат кафедри поповнювався довоєнними випускни-

ками інституту, які набули досвіду роботи в бібліотеках: О.І. Коломійченко (з 1950 р.), Д.Д. Тараманов (з 1950 р.), В.Д. Масленнікова (з 1951 р., у 1952-1954 рр. – декан факультету бібліографії), В.Л. Каверна (з 1952 р.). Прибули на роботу до Харкова з Москви доцент К.М. Ісаєва (з 1951 р.), аспірантка МДБІ І.О. Вовченко (з 1953 р.). Залучалися до викладання і проведення практичних занять з бібліографії працівники Харківської державної наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка – О.І. Черкашин, Н.Ф. Колосова, Т.Г. Шершпок та ін. ...

У 50-ті р. за розподілом після закінчення аспірантури Московського державного бібліотечного інституту і захисту кандидатської дисертації старшими викладачами кафедри бібліографії, а пізніше – її доцентами стали Віктор Тимофійович Витяжков (у 1966-1979 рр. – декан бібліотечного факультету) та Ігор Іванович Корнейчик.

У 1956 р. завідувачем кафедри бібліографії був призначений Дмитро Дмитрович Тараманов. Того ж року кафедрою було започатковано викладання нового курсу з бібліографії сільськогосподарської літератури кандидатом сільськогосподарських наук Оленою Павлівною Довгополою. У 1958 р. розпочинається викладання курсу бібліографії технічної літератури, для чого були запрошені на посади старших викладачів спочатку досвідчений фахівець, колишній директор Харківської науково-технічної бібліотеки МВО Людмила Митрофанівна Власова (1910-1961), а з 1963 р. – старший бібліограф ХДНБ ім. В.Г. Короленка Наталія Феоктистівна Колосова.

У 60-ті рр. кафедра зростала кількісно, набувала педагогічного досвіду у становленні та читанні лекцій з усіх бібліографічних курсів. Члени кафедри розробляли навчальні плани, створювали навчально-методичну документацію, необхідну для підготовки бібліотекарів-бібліографів у єдиному в Україні спеціальному навчальному закладі. Кафедра бібліографії працювала в діловому контакті з Книжковою палатою УРСР, брала участь у розробці планів наукових проблем, а старший викладач В.Д. Масленнікова – у створенні бібліографічного покажчика Книга про книги [1].

Значний резонанс серед спеціалістів-бібліографів країни мали наукові публікації доцента В.Т. Витяжкова, присвячені кардинальним теоретичним проблемам: предмету бібліографії, її місцю в системі суміжних галузей [2-4], навчальні посібники Д.Д. Тараманова [5-7].

Одну з найбільш яскравих сторінок в історію наукових досліджень, виконаних на кафедрі бібліографії, вписав І.І. Корнейчик, кандидат педагогічних наук Упродовж 20 років педагогічної діяльності розробив оригінальні навчальні курси з бібліографії художньої літератури, краєзнавчої бібліографії [8-11]. Він став взірцем науковця для багатьох студентів, які працювали під його керівництвом у науковому студентському товаристві.

І.І. Корнейчик (1924-1974) за своє коротке життя опублікував 45 наукових праць, серед яких перша в Україні Історія української бібліографії. Дожовтневий період [12], котру сучасники вважали і вважають капітальним дослідженням, фундаментальною монографією розвитку української бібліографії з давніх часів до 1917 року [13].

У 1968 р. Міністерство культури УРСР затвердило в штатному розписі ХДІК посаду старшого наукового співробітника. Першим, згідно з клопотанням інституту, для роботи над докторською дисертацією з історії бібліографії України на цю посаду переводять І.І. Корнейчика. Невтомна праця без сну і відпочинку надали можливості першовідкривачеві завершити колосальну роботу, яка, на жаль, так і не була захищена або ж надрукована. І.І. Корнейчику було 50 років, коли його не стало, але він увійшов в українську бібліографію як видатний бібліографознавець, автор монографій і брошур з історії української бібліографії, статей про життя і діяльність українських бібліографів ХІХ-ХХ ст., рецензій на низку бібліографічних праць; як член редколегії тематичних бібліотечно-бібліографічних збірників; як викладач бібліографічних дисциплін у Харківському інституті культури, з яким і був пов'язаний увесь його творчий шлях [13, с. 243].

У подальші 70-ті рр. викладачі кафедри бібліографії продовжували розробку проблем історії бібліографії України. Інтенсивна робота в цьому напрямі старшого викладача кафедри І.О. Вовченко була завершена виданням навчального посібника [14], а пізніше і захистом кандидатської дисертації, присвяченої становленню і розвитку української радянської бібліографії у 1917-1929 рр.

Колектив авторів кафедри бібліографії ХДІК: Д.Д. Тараманов, І.О. Вовченко, О.П. Довгопола, В.Д. Масленнікова, разом з викладачами Київського інституту культури підготували перший в Україні підручник, рекомендований для студентів інститутів культури, Українська радянська бібліографія [15]. Питання сільськогосподарської бібліографії розробляла О.П. Довгопола, яка у 1965 р. була переведена до Києва, а пізніше стала автором посібників з бібліографії та науково-технічної інформації сільського господарства [16, 17]. З 1967 р. плідно працювала на кафедрі кандидат педагогічних наук Л.С. Іллічова (співавтор підручника з бібліографії суспільно-політичної літератури) [18].

Відчуваючи потреби часу в роки науково-технічної революції, у 1965 р. ХДІК створив на бібліотечному факультеті нове відділення по підготовці спеціалістів для технічних бібліотек та органів науково-технічної інформації. Організується і нова комплексна кафедра технічних бібліотек та наукової інформації (завідувач - доцент Володимир Ілліч Тараненко). Ця кафедра протягом 13 років забезпечувала читання бібліографічних курсів:

Бібліографія технічної літератури, Бібліографія природознавчої, технічної та сільськогосподарської літератури, Бібліографія машинознавства (ст. викладачі Н.Ф. Колосова, Л.В. Голобурдіна).

На кафедрі технічних бібліотек та наукової інформації створювалися навчальні програми і неодноразово видавалися навчально-методичні матеріали з бібліографії технічної літератури, в яких відбивався багатий досвід бібліографічної діяльності технічних бібліотек і органів інформації України [19-22]. На цій кафедрі, тісно пов'язаній з практичною діяльністю НТБ і органів НТІ не лише Харкова, але й усієї країни, розробляли науково-дослідні держбюджетні теми, присвячені інформаційно-бібліографічному забезпеченню спеціалістів промисловості, та госпрозрахункові теми по розробці тезаурусів. Однією з тем кафедри став бібліографічний і типологічний аналіз потоків технічної книги України [23].

До викладання бібліографічних дисциплін залучалися викладачі інших кафедр: курс бібліографії дитячої літератури забезпечувала кафедра дитячих бібліотек і роботи з дітьми. З 1976 р., після організації кафедри книгознавства, почалася розробка курсів книготорговельної бібліографії.

Реорганізація кафедр бібліотечного факультету 1978-1979 рр., проведена з метою спеціалізації підготовки бібліотекарів-бібліографів за галузевою ознакою, привела до створення двох кафедр бібліографічного спрямування: загального бібліографознавства та книгознавства (завідувачі – І.О. Вовченко (1979-1989), В.П. Богданова (1990-1994), Є.М. Тодорова (1995)) і галузевого бібліографознавства (завідувачі – Н.Ф. Колосова (1979-1989), М.А. Низовий (1990-1995)).

Кафедри бібліографознавства постійно приділяли значну увагу науково-дослідній діяльності. У 1981 р. рішенням Ради ХДК (протокол № 10 від 24.05.1981 р.) була затверджена наукова держбюджетна тема кафедр галузевого бібліографознавства і загального бібліографознавства та книгознавства – Бібліографія бібліографії Української РСР (1976-1980 рр.) (керівник – канд. пед. наук Н.Ф. Колосова). Тема була внесена в перспективні плани науково-дослідної роботи ХДК, Книжкової палати УРСР, бібліотечних установ та вузів республіки, зареєстрована у ВНТІЦентрі. Об'єднані зусилля членів обох кафедр бібліографознавства ХДК і провідних працівників Книжкової палати УРСР (Ю.Б. Медведєв, І.П. Шевцова, Л.І. Вакуленко) забезпечили проведення поглибленого візуального вивчення потоків бібліографічних посібників України за п'ятиріччя, написання аналітичних оглядів бібліографічних ресурсів, наукових статей. Результати науково-дослідної роботи доповідалися на науково-практичних конференціях ХДК, республіканських і всесоюзних наукових конференціях. У 1980 р. вийшов друком, поки що єдиний в Україні,

державний ретроспективний покажчик Бібліографічні посібники УРСР. 1976-1980 [24]. Ця успішно завершена науково-дослідна тема сприяла збагаченню та оновленню усіх навчальних бібліографічних курсів, виданню посібників [25, 26], знайшла своє продовження у дисертаційних дослідженнях, дипломних і наукових студентських роботах.

У наступному п'ятиріччі кафедра загального бібліографознавства та книгознавства працювала над створенням навчальних посібників з бібліографічних курсів, так колективом авторів було підготовлено посібник Організація та методика бібліографічної роботи в бібліотеці [27], а доцентом Л.М. Василенко розроблено та впроваджено у життя навчальний план підготовки книгознавців-бібліографів.

Забезпечуючи читання 17 бібліографічних курсів, викладачі кафедри галузевого бібліографознавства у 1986-1990 рр. брали участь у виконанні науково-дослідної теми Система пропаганди бібліотечно-бібліографічних та інформаційних знань у бібліотеках м. Харкова і шляхи її удосконалення [керівник – канд. пед. наук, Н.Ф. Колосова]. Співвиконавцем цієї держбюджетної теми НДР була Харківська державна бібліотека ім. В.Г. Короленка. Підсумки виконання роботи були оголошені на республіканській науковій конференції Перспективи розвитку бібліотечної справи УРСР 16 жовтня 1990 р., знайшли висвітлення в посібниках, низці статей, у викладанні галузевих бібліографічних курсів.

Створення незалежної держави України поставило багато завдань в галузі інформації, невід'ємною складовою частиною якої є бібліографічна діяльність. Члени кафедр бібліографознавства брали активну участь не тільки в осмисленні теоретичних і організаційних проблем (стан і перспективи національної бібліографії України, функції Книжкової палати України, підготовка репертуару української книги, статистика друку України тощо), але й у їх практичному вирішенні.

У 90-ті рр. бібліографознавці кафедр інтенсивно працюють над темами: українська бібліографія як предмет дослідження і викладання; іноземна бібліографія [28]; галузеві бібліографічні ресурси України [29]; книгознавство та історія книги України; організація та історія статистики друку [30].

У 1995 р. з метою концентрації викладання більше 30 курсів бібліографічного циклу було проведено злиття двох кафедр у кафедру бібліографознавства (завідувач – канд. пед. наук, професор М.А. Низовий). Професорсько-викладацький склад кафедри на той час: професори - І.О. Вовченко, Н.Ф. Колосова, М.А. Низовий; доценти - Л.М. Білан, В.М. Грама, А.В. Онищенко, Є.М. Тодорова, С.Є. Шматова; старші викладачі Л.М. Борискіна, Л.І. Курило та О.П. Щербініна; викладачі В.Т. Петрикова, І.В. Шеляпіна. Науковий ценз кафедри на 1999 р. – 88,9 %.

Кафедра бібліографознавства є випускаючою і забезпечує читання лекцій та проведення всіх видів навчальних занять з 20 бібліографічних курсів на трьох факультетах ХДАК (з 1998 р. – Харківської державної академії культури): бібліотекознавства та інформатики, документознавства та інформаційної діяльності, культурології. Базові та профільні курси кафедри: Бібліографознавство: теорія та історія, Книгознавство. Історія книги, Бібліографічне забезпечення українознавства, Бібліографічні ресурси, Бібліографія науково-технічної сфери, Бібліографія соціогуманітарної сфери, Статистика друку, Бібліографічний менеджмент і маркетинг, Інформаційна культура та ін.

Проведення занять з бібліографознавства забезпечується якісно організованою роботою кабінету кафедри зі значним фондом (більш ніж 9 тис. прим.) навчально-методичних, довідкових, періодичних видань, спеціально профільованим довідково-бібліографічним апаратом (завідувач лабораторії – Н.В. Погонець).

Нині провідними напрямками навчально-методичної та наукової діяльності кафедри є:

- розробка нових навчальних програм та оригінальних бібліографічних курсів на принципах державності незалежної України, з урахуванням досвіду бібліографознавства за кордоном;
- оснащення посібниками, навчально-методичною документацією усіх запезпечуваних кафедрою бібліографічних курсів [31 -33];
- впровадження новітніх комп'ютерних технологій до навчального процесу бібліографічної підготовки спеціалістів вищої кваліфікації: бібліотекарів, бібліографів, документознавців;
- проведення наукових досліджень з проблем бібліографознавства, книгознавства, статистики друку, бібліографічного забезпечення українознавства, стану і розвитку бібліографічних ресурсів України як науково-технічної, так і соціогуманітарної сфери, які тісно пов'язані з ліквідацією білих плям в історії бібліографії України;
- розширення тематики та підсилення ролі науково-дослідної роботи студентів.

Оглядаючи більший ніж піввіковий шлях розвитку бібліографічної підготовки кадрів вищої кваліфікації у найстарішому з нашого профілю інституті України, слід визнати позитивним досвідом створення і функціонування окремого факультету бібліографії у 1939-1941, 1947-1954 рр., спеціальних кафедр бібліографічного циклу.

У продовж десятиріч здійснюючи навчальну роботу з бібліографічної підготовки студентів, кафедра зазнала певних організаційних змін та трансформацій. Змінювалися назви кафедр, викладачі переводилися на інші ново-

створені кафедри, розділялися і об'єднувалися на якісно нових засадах навчальні курси, напрями наукової та навчально-методичної діяльності.

Деякі викладачі займали значні посади на факультеті та в інституті: проректора інституту – доцент Л.І. Коломійченко; деканів і заступників деканів факультетів – В.Д. Масленнікова, доценти В.Т. Витязков, М.А. Низовий, ст. викладачі О.П. Щербініна, Л.І. Курило.

У різні роки на кафедрах бібліографії, технічних бібліотек та наукової інформації, дитячої літератури і роботи з дітьми, книгознавства, загального бібліографознавства та книгознавства, галузевого бібліографознавства, нині бібліографознавства – працювали більш 50 висококваліфікованих педагогів. Науковий ценз цих кафедр завжди був досить високим: у 30-х рр. першим доцентом бібліографічних наук був М.М. Фельдштейн. Бібліографознавство викладали і викладають три професори, працювали 20 доцентів, 23 кандидати наук, серед них 15 кандидатів педагогічних наук та 7 кандидатів суміжних галузей знань (2 – історичних, 1 – філологічних, 2 – біологічних, 1 – географічних, 1 – сільськогосподарських наук).

За роки викладання бібліографії у стінах закладу науково-педагогічні кадри бібліографознавців опублікували більше 950 наукових і методичних робіт обсягом близько 2100 друк. арк.

Традиції та досвід викладання бібліографії у ХХ столітті в Харківській алма mater дозволяють сподіватися на подальше оновлення і поглиблення бібліографічної підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців і культурологів у епоху інформатизації України.

Реалізація Закону України від 4.02.1998 р. Про національну програму інформатизації(1998 р.) розкриває нові обрії перед бібліографічною наукою та подальшим розвитком кафедри бібліографознавства як однієї з провідних спеціальних кафедр Академії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Книга про книги. 1917-1963: Бібліогр. покажч.: (Бібліографія бібліографії): Техніка. Промисловість. Транспорт. Комунальне господарство. – Х.: Ред.-вид. від. Кн. палати УРСР, 1964. – 242 с.*
2. *Витязков В.Т. О предмете библиографии // Сов. библиогр. – 1956. – № 44. – С. 40-45.*
3. *Витязков В.Т. Задачи и принципы библиографии: Вводная лекция для студ.-заочн. – Х., 1961. – 42 с.*
4. *Витязков В.Т. Бібліографія в системі суміжних галузей // Бібліотекознавство та бібліогр. – 1971. – Вип. 10. – С. 5-11; Вип. 11. – С. 5-14.*
5. *Тараманов Д.Д. Джерела бібліографічного розшуку літератури з історії КПРС: Метод. матеріали з курсу. – Х., 1959. – 88 с.*

6. Тараманов Д.Д. Види суспільно-політичної літератури. – Х., 1968. – 64 с.
7. Тараманов Д.Д. Історичні журнали 20-х років: Лекція з спецкурсу Історіографія Жовтневої революції на Україні. – Х., 1968. – 31 с.
8. Корнейчик І.І. Розвиток бібліографії на Україні: Лекція для студ.-заочн. Вип. 1-5. – Х., 1961. Вип. 1. – 32 с.; Вип. 2. – 18 с.; Вип. 3. – 48 с.; Вип. 4. – 16 с.; Вип. 5. – 40 с.
9. Корнейчик І.І. Краеведческая библиография на Украине: Развитие краеведч. библиогр. на Украине в дорев. время. – Х., 1964. – 54 с.
10. Корнейчик І.І. Краеведческая библиография на Украине: Развитие краеведч. библиогр. на Украине в сов. время (1917-1940 гг.). – Х., 1965. – 27 с.
11. Корнейчик І.І. Краеведческая библиография на Украине: Развитие краеведч. библиогр. на Украине в сов. время (1941-1967 гг.). – Х., 1968. – 45 с.
12. Корнейчик І.І. Історія української бібліографії. Дожовтневий період: (Нариси). – Х.: Ред.-вид. від. Кн. палати УРСР, 1971. – 374 с.
13. Ігор Корнейчик (1924-1974) // Королевич Н.Ф. Українські бібліографи ХХ століття. – К., 1998. – С. 243-263.
14. Вовченко І.О. Становлення та розвиток бібліографії на Україні: Посіб. з історії рад. бібліогр. для студ. ін-тів культури / ХДІК. – Х., 1976. – 99 с.
15. Українська радянська бібліографія: Навч. посіб. для студ. ін-тів культури / І.О. Вовченко, О.П. Довгопола, Н.Ф. Королевич, В.Д. Масленнікова, С.В. Сороковська, Д.Д. Тараманов; За ред. Ф.П. Сарани, Д.Д. Тараманова. – К.: Вища шк., 1980. – 263 с.
16. Довгопола О.П. Бібліографія сільськогосподарської літератури: Посіб. для студ. бібл. фак. ін-тів культури. – Х., 1972. – 158 с.
17. Научно-техническая информация в сельском хозяйстве / И.С. Завадский, Н.И. Беляков, Е.П. Довгополая, Н.М. Петрова; Под ред. И.С. Завадского. – М.: Колос, 1977. – 176 с.
18. Ильичева Л.С. и др. Библиография общественно-политической литературы / Л.С. Ильичева, Н.И. Сахаров, М.К. Архипова; Под ред. Н.Е. Артемова. – М.: Кн. палата, 1988. – 238 с.
19. Колосова Н.Ф. Бібліографія технічної літератури: Тем. план і метод. вказівки з курсу для студ.-заочн. від. техн. б-к / ХДІК. – Х., 1968. – 99 с.
20. Колосова Н.Ф. Библиография технической литературы: Тем. план и метод. указ. / ХГИК. – Х., 1972. – 60 с.
21. Колосова Н.Ф. Библиография технической литературы: Программа и метод. указ. / ХГИК. – Х., 1977. – 48 с.
22. Голобурдіна Л.В. Рекомендаційна технічна бібліографія: Конспект лекц. для студ.-заочн. / ХДІК. – Х., 1974. – 26 с.
23. Колосова Н.Ф. Видання технічної літератури на Україні (1917-1940). Вип. 1. (1917-1925): Конспект лекц. для студ.-заочн. / ХДІК. – Х., 1970. – 26 с.
24. Бібліографічні посібники УРСР. 1976-1980: Держ. ретросп. бібліогр. покажч. / Кн. палата УРСР. ім. Ів. Федорова, ХДІК; Редкол.: Ю. Б. Медведєв та інші. – Х.: Ред. вид. відд. Кн. палати УРСР, 1985. – LXIX, 174 с.
25. Колосова Н.Ф. Организация технической библиографии в СССР и библиогра-

- фическое обеспечение техники: Учеб. пособие / ХГИК. – Х., 1986. – 122 с.*
26. Філіпова Л.Я. *Розвиток технічної бібліографічної інформації в Україні та за кордоном: Тексти лекцій з курсу Бібліографічні ресурси для студ. ін-тів культури / ХДАК. – Х., 1998. – 96 с.*
 27. *Организация и методика библиографической работы в библиотеке: Учеб. пособие / Сост.: И.А. Вовченко и др.; ХГИК. – Х., 1990. – 32 с.*
 28. Вовченко І.О. *Іноземна бібліографія: Навч. посіб. / ХДІК. – Х., 1992. – 85 с.*
 29. Грама В.М. *Бібліографічне забезпечення охорони природи: Метод. матеріали для вивчення курсу за вибором для студ. бібл. фак. / ХДІК. – Х., 1991. – 48 с.*
 30. Низовий М.А. *Основи статистики друку: Навч. посібник / ХДІК. – Х., 1993. – 116 с.*
 31. *Бібліографознавство: Метод. рекомендації до самостійн. роботи студ. зі спеціальності Документознавство та інформатика / Укл. І.О. Вовченко. – Х.: ХДАК, 1998. – 78 с.*
 32. Колосова Н.Ф. *Бібліографія науково-технічної сфери: Навч. посібник для студ. стаціонару і заочн. відд. з курсу спеціалізації Бібліогр. забезпеч. бібл. діяльності / ХДІК. – Х., 1998. – 66 с.*
 33. Онщенко А.В. *Бібліографічні ресурси (з сільського господарства): Метод. матеріали до курсу. – Х.: ХДАК, 1998. – 55 с.*

Надійшла до редколегії 10.04.2000 р.

УДК 378.602(477.54)

Н.М. БЕРЕЗЮК
В.А. МІЛЬМАН

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ БЕЗ ВІДРИВУ ВІД ВИРОБНИЦТВА: ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД

Розглянуто історію виникнення та розвитку заочної форми підготовки бібліотечних фахівців вищої кваліфікації в Харківській державній академії культури

Оглядаючи шлях, який пройшла ХДАК за 70 років існування, неможливо не звернути уваги на такий напрям її діяльності, як підготовка фахівців бібліотечної та культуроосвітньої сфери без відриву від виробництва. Оскільки, по-перше, що школу пройшли тисячі фахівців, які безпосередньо втілювали в практику набуті в інституті знання; по-друге, це була творча лабораторія для професорського-викладацького складу, де опанувались нові форми викладання; можливість розробки та друку навчально-мето-